

Bréfa- og málasafn 1965, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Stjórnmal – Forsætisráðherra – Bréf – Bruno B. Heim – Davíð Ólafsson – Ernest Dreyer-Eimbcke – Friðjón Þórðarson – Guðbrandur Ísberg – Jón Ísberg – Jónas H. Haralds – Gustav Petré – Sverri Bergþórsson – Theodore c. Achilles – Theodór Jónsson – Þjóðræknisfélag Íslendinga í Vesturheimi – Efnahagstofnunni, mannfjöldi og tölfræði , mannaflí stærstu fyrirtækja

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

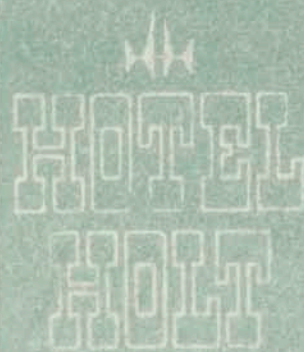
Einkaskjalasafn nr. 360

Stjórnmalamaðurinn

Askja 2-31, Örk 7

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Skrifa 10. ág

BERGSTADASTRÆTI 37 . TELEPHONE 21011 . TELEGRAMS: HOTELHOLT

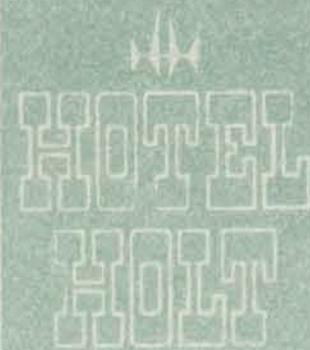
REYKJAVÍK 18.7.1965.

Kære Brøder!

Har varit här på Norden Föreningsmas
förbundsstäda, som försiggick på fredagen.
I går var jag till Dit tjänsteställe, men
Du var inte där då vi ha på lördag.
Har per telefon försökt nå Dig, men
ej fått svar. Skulle gärna ha samman-
träffat med Dig för att framföra häls-
ningar till Din fru och Dig från såväl
Anso som Lina Juarante samt Mona-Lisa
med familj.

När man gått runt här i Reykjavík
har man kommit konstaterat, att staden
under 5 år sen jag senast var här
har vuxit kolossal. Mycket fina hus i
vändlighet. Det är beundransvärt och
storartat.

Vad i Oslo samtidigt med Dig och

BERGSTAÐASTRÆTI 37 . TELEPHONE 21011 . TELEGRAMS: HOTELHOLT

REYKJAVÍK

Sag þig stíga m bíla við den ísländska
ambassaden.

Beklagande, atú gíg ej blev i tíisfúelle
atú sammantráffa með þig och þín
hustin, ber gíg þú deín sátt/^{þú}þrangfór
hátsinganna þín. Era vänner i Fínland
och háppas atú vi snútt tráffas i
Helsingfors.

Túlgívne vänner
Móiv.

Collected by Sigmundur Skar

<u>Mannfjöldi:</u>	<u>1 9 0 0</u>	<u>1 9 1 0</u>	<u>1 9 2 0</u>	<u>1 9 3 0</u>	<u>1 9 4 0</u>	<u>1 9 5 0</u>	<u>1 9 6 0</u>	<u>1 9 6 5</u> <u>bráðab.</u>
Reykjavík	6 682	11 600	17 679	28 052	38 196	56 251	72 407	77 943
Kaupstaðir	3 431	6 413	11 377	17 372	20 564	32 096	46 583	52 978
Kauptún með yfir 300 íbúa	5 448	9 451	11 389	12 730	15 730	16 402	23 119	28 089
Sveitir	62 909	57 719	54 245	50 475	46 984	39 224	35 183	34 205
Íbúar alls:	78 470	85 183	94 690	108 629	121 474	143 973	177 292	193 215

Upplýsingar um mannfjölda þessi ár í einstökum sýslum er að finna í Manntals-
skýrslum viðkomandi ára.

3 a

Mannaflí stærstu fyrirtækja
um næst árslokum 1965.

S.I.S. og dótturfyrirtæki:

*Skvata
dótturfyrirtæki?*

	<u>1965</u>
Skrifstofufólk	250
Verzlunar- og lagerfólk	200
Farmenn	179
Verkafólk	77
Iðnaðarfólk (árslok 1964)	(589)
Annað starfsfólk	<u>71</u>
ALLS	<u><u>1 366</u></u>

Loftleiðir árslok 1965:

*Éru fetha
alt hússetti
menn hin leidis?
Ef ekki
hv. skiftint?*

Innanlands	532
Erlendir	<u>230</u>
ALLS	<u><u>762</u></u>

Eimskip:

Skipverjar um	370
Verkamenn og annað starfsfólk um	<u>330</u>
ALLS um	<u><u>700</u></u>
<u>Vélsmiðjan Héðinn</u> , um	300
<u>Sementsverksmiðjan</u> eftir rekstraumfangi	120-150
<u>Áburðarverksmiðjan</u> eftir rekstrarumfangi	118-135
<u>Almenna byggingarfélagið</u> (og Efra-fall dótturfyrirtæki)mannár 1965 um	170

Washington, D. C.

4. nóv. 1965.

Hr. forsetinn áður

Bjarni Benediktsson,

Reykjavík.

Kæri Bjarni,

Éins og ég stígaði frá frá þegar
við hittumst síðast, gerði ég
ráð fyrir, að stígað væri myndi
dregast fram í nóvember og
önnur ferð til Gæma sem líka
væði stígað sem líka. Þessi ferð
hefur mi væri á milli frá
9. til 18. nóvember. Við munum
fara beint til Gæma um
Daginn, svo ég kem elti við
heimna. Ég hef mi tjáð gæf-
mannum Afrituðildarinnar
hér í bandinum, að ég mun
væði að fara heim sem allara
fyrst eftir Gæma-ferðina, og

munni Telja minum Auðl-
bindingum íð Bandarum lóð,
þegar ég tæfi gefið þeim stjórni
um þá lóð, enda þóti all-
mitið munni að requæst
eigert, að þú er seurtin
aðal stjórni sendi nafn þess
Hafa þú þess fylligt í þetta, og
gefi ég þú nið fyrir að
þoua þeim með Panamerican
að morgni fimmtudags þ. 25.
nóember.

Min þyrtin þóti, að þessi
létin þú þess min þess óðis
í þess minni þess, þess
þoua, að þess minni þess
þoua að þess þess þess.

Með þess þess
þess þess

þess H. þess

1
Rvík 24/5 1965

Hið Form Sjálfstjórnisflokkurinn!

Þing langur til að segja þér þetta frá Almenningsi
til Sjós og Landis í Samtandi Vatn Döngur Mjóm
arhastninganna. Fólk var mjög óánæggt með þat
hæmning D listinn var skiptur í Rvík flóttur
allra sléttu á ekki að hafa þá marga lögt
utvanga og gert þar í eflun mekkum Sjómenn síga
Kröfu á þar að matar in þinna sléttu ekki
matar en í 7-8 máti enfræmum Kantati 7. mánvika
fólk manni í sléttu Götjóns og Verkamenn en ekki ein
ugtá með Gunnar Helguson þar Verkar Sjálfur að taka
í stannana og skiptu löggja listun mest áttu en þat
Verkar of sléttu Verðunarmenn Verka að þar manni in
sínum sléttu. Eg þekki samt af útgertum af þat
urmesjum þar hafa ségt enni at Vega tollurinn
á Keftaníkuvægi auki svo slóðkastlega Rekestun
kastat Útgertarinn at þar þar ekki unni rist
þetta Verkar Vitræismenstjórinn at lag þar hafa
lausit Vit eigum allan 7 slendinger at byggja
og greita Vegina en ekki einstök byggta lög.
Fransdóttur enni ekki grata flúsi áttu á óanægju
fólks í hinu gamla og götu Kjör dæmni Ólefs Thoms
þegar Síldarsjórn gertu Verkfall í fyrra sumari þá menn

þeir sér beint til þín af þri at þeir treyktu
þeir hegt þeim varst líka at þrú sinni þar
leisti vandamál þeirra svo fljótt og vel
at þess mun lengi minnst verta þat er
mjög krakkt undan þri at Geir Hallgrímsson
sem hefur Vitalestíma 2. um í Víku frá 10½-12
læti á máli neðdum og ótraum á sama tíma og
læti þar fara ínn strax framþygn fólks sem hvítes
at líta frá ke 9. til at gíta máli líti af þorum og
laka neðdum og þessir þöngangomenn af upp allan
Vitalestímanum. Þeir heisst at Birgir Kjarsen
eigi mikið muna þygi at fagna en Geir Hallgr.

Svo á Bjarni Jónsson sat sagti einn sinni
í Málratu Vit eigum at tigna skapararnum
en ekki skaparnum þetta var á stríðsárum um
þegar Velchi Hitlers var sem mest. Eg óska
þær alls góts og þakka þér þri allt þat sem
þú hefur gert fyrir mig þri og síðan.

Lífur Heill!

Eróður Jónsson

Hærfisgötu 49.

ERNST DREYER-EIMBCKE

GENERALKONSUL VON ISLAND

TELEFON: 33 91 81

HAMBURG 1.

EIMBCKE-HAUS

RABOISEN 5

2. Juli 1965

Frau Staatsminister
Sigrídur Benediktsson,
Reykjavík

Sehr geehrte gnädige Frau,

Zur Erinnerung an den Stapellauf des
MS. "REYKJAFÖSS" übersende ich Ihnen einliegend
2 kleine Fotos, die Ihnen vielleicht eine kleine
Freude bereiten werden.

Ihr sehr ergebener

Ernst Dreyer-Eimbcke

Anl.

Birkannal

Þönudusi, 14/7 1965

Herra forsæðisráðherra
Bjarni Benediktsson.
Reykjavík.

Heiðráð: vinur.

Samþykkt Gælfstæðisflotkins í veður
að reisa allar fallna foringja Ólaf Thors
mimmis meðti þ.e. myndardæftu, gladdi
mig mjög. En hér í bysku hefju ekki
verið nðu gert í þvi máli. Þg hefti
mér þvi að senda þér, sem formanni
flotkins, nðu frainlag, kr. 10.000,00,
í ávisun á Landsbankann. Vil
ekki biða með þad leugur.

Mér hefti narta ólík heft, svo
í nðu vinseu sem Ólafur Thors var,
að ekki safnist meira þe til
mimmis ^{meðti} haus, en til þarf. Og

hverning skal þá afgangnum
varid? Þy mundi eindregid
leggja til, að honum yrði varid
til að skafna minningarsjóð
slafs Thors, er hefti það hlutverk
að útlitla verðlaunum á eina
til fimn ára fresti, eftir nánari
reglum þarum (vitaulega au
un sökna) til þess manns, sem
að dómni ía manna (eða ferri),
hefti, tekist, á tilteknu sinnabiti,
að jafna deilur á alþjóðar-veit-
vanqi, deilur sem slefnt gætu
efnahag þjóðarinnar, og jafnvel
frestu í vada, um skundarráttir
eða til framþúðar. Silvera
slíks sjóðs, gæti reynt nakkur
kvatning, og um leið nokkur

viðvarandi áminning skkar
þraduþörmu þjóð, at at þó ber
at stefna, að sameina kraftau
öllum til heilla, en sundra
þeim ekki, öllum til óþúðar.

Kommi til slíkrar sjóðstafnum,
sem ég vona að verti, og þat
aður en ég er allur, ver mér
það aneja að fá teki þori
til að lata affur eitt hvat
af mörkum, til eflingar slíkum
þjóði, sem vitaulega þyfti
ekki undilega að, ^{stakka} strax til
starfa, eftir stafnum hans.
Nakkur bið þess skudlað að
herra verðlaunum.

Þy fel þer þessa hugmynd
mína í hendur.

Með einlægri hvetju
og ámaravaskum
þinn eint.
Kutbr. Þóbery

FORSÆTISRÁÐHERRA

64,95
36 3
—
0

NR 8 12/1 1965 KL 1532
ICEGOVT
FRU AGUSTA THORS
ICEEMBASSY
WASHINGTON

SENDUM THER OG SONUM THINUM OG ALLRI FJOELSKYLDU INNILEGAR
SAMUDARKVEDJUR VEGNA HINS SKYNDILEGA OG SORGLEGA FRAFALLS
VINAR OKKAR THORS

SIGRIDUR OG BJARNI BENEDIKTSSON

5

NORDISKA RÅDET

SVENSKA DELEGATIONEN
RIKSDAGSHUSET
STOCKHOLM 46

Stockholm den 2 mars 1965
Journal nr

Telegramadress NORDCOUNCIL
Telefoner Kanslichefen 11 84 99
Registratören 11 92 79
Redaktören 11 11 99
Bitr. sekreteraren 11 11 95
Rekv. av tryck 22 46 00/79

Statsminister Bjarni Benediktsson

REYKJAVIK

Ärde vän!

För det storstilade mottagande som Nordiska rådets medlemmar och övriga sessionen medföljande fick röna i Island under en alltför kort februarivecka vill jag framföra ett mycket hjärtligt tack. På sitt sätt tror jag att sessionen kom att bilda epok i det isländsk-nordiska samarbetet. En mycket representativ grupp av nordisk opinion fick nämligen fullt klart för sig att Island inte endast är ett semesterland, dit man söker sig den varma årstiden, utan i mycket hög grad ett arbetande land, där framstegen på sitt sätt kanske går fortare än på andra håll i Norden. Tanken att genomföra en normal arbets-session i Reykjavík visade sig genomförbar och riktig tack vare de mycket stora insatser på olika punkter, till vilka alla isländska myndigheter på olika sätt bidragit. Islands särställning i det nordiska samarbetet har på detta sätt minskats och Island på ett naturligt och för alla uppenbart sätt intagit sin givna plats i det vardagliga samarbetet.

Personligen vill jag också varmt tacka Dig för Sigríds och Din stora gästfrihet, de vänliga orden om mig i Morgunblaðið samt för den vänliga avskedsgåvan, boken om Surtsey, som väckt inte minst de hemma-varande familjemedlemmarnas stora intresse. Som en liten hälsning sänder jag Dig en i dagarna nyutkommen bok, författad av Nils Andrén, en gång Nordiska kulturkommissionens huvudsekreterare, om de nordiska ländernas regeringar och politik, ett arbete som kanske kan påräkna intresse hos en gammal professor i offentlig rätt och en aktiv politisk ledare.

Än en gång ett varmt tack!

*Din tilltro
pustafötter*

DELEGATIO APOSTOLICA
IN SCANDIA

COPENHAGEN, VEDBÆK
Immortellevej 11
Telegr.address: APOSTDEL Copenhagen
Telephone: 89 15 50

No. 1965/65

June 5, 1965.

Your Excellency,

I write to tell you how happy I was to meet you last week, and to thank you for the interesting talk we had together. It was also very kind of you to accept Bishop Gunnarsson's invitation to dinner.

I greatly appreciate your friendly attitude towards the Catholic Church in Iceland, and I do hope that under your wise and able direction the Catholics in Iceland will give of their best in the service of God and their country.

Even though my stay in Iceland was short, I got a wonderful glimpse of your enchanting country - the land and its people.

If at any time you should come to Copenhagen, rest assured that you will always be welcome at my residence here.

With sincere good wishes, I am,

Devotedly yours in Our Lord,

Bruno B. Heim

(Dr. Bruno B. Heim)

Tit. Archbishop of Xanthus
Apostolic Delegate

His Excellency
Dr. Bjarni BENEDIKTSSON
Prime Minister

I C E L A N D

THE ATLANTIC COUNCIL

OF THE UNITED STATES

1616 H STREET, N.W. • WASHINGTON, D. C. 20006

TELEPHONE 347-9353
CABLE: ATCOUN

LAURIS NORSTAD
CHAIRMAN
DEAN ACHESON
VICE CHAIRMAN
WILLIAM L. CLAYTON
CHAIRMAN, EXECUTIVE COMMITTEE
LEWIS W. DOUGLAS
VICE CHAIRMAN, EXECUTIVE COMMITTEE
THEODORE C. ACHILLES
VICE CHAIRMAN, EXECUTIVE COMMITTEE
PERCIVAL F. BRUNDAGE
TREASURER
GEORGE S. FRANKLIN, JR.
SECRETARY
ADOLPH W. SCHMIDT
CHAIRMAN, FINANCE COMMITTEE
RICHARD J. WALLACE
DIRECTOR GENERAL

HONORARY CHAIRMEN

HARRY S. TRUMAN - DWIGHT D. EISENHOWER

June 17, 1965

DIRECTORS

DONALD G. AGGER
FRANK ALTSCHUL
ROBERT B. ANDERSON
JANANN G. BAKER
EDWARD W. BARRETT
EUGENE R. BLACK
JUSTIN BLACKWELDER
JACOB BLAUSTEIN
WILLIAM A. M. BURDEN
W. RANDOLPH BURGESS
LUCIUS D. CLAY
EMILIO G. COLLADO
JOHN S. DICKEY
WALTER DOWLING
WILLIAM H. DRAPER, JR.
CHARLES E. DUCOMMUN
ALLEN W. DULLES
BROOKS EMENY
CHARLES W. ENGELHARD
GEORGE J. FELDMAN
RALPH C. M. FLYNT
ELLEN GARWOOD
HARVEY S. GERRY
ROBERT R. GROS
ALFRED M. GRUENTHER
LIVINGSTON HARTLEY
GABRIEL HAUGE
AUGUST HECKSCHER
HENRY J. HEINZ, II
ANDREW HEISKELL
GERALD B. HENRY
WM. ROGERS HEROD
CHRISTIAN A. HERTER
JOHN D. HICKERSON
AMORY HOUGHTON
J. ALLAN HOVEY, JR.
JOHN C. HUGHES
FRANZ M. JOSEPH
MAX M. KAMPELMAN
RUTH C. LAWSON
HENRY CABOT LODGE
MARY P. LORD
JAY LOVESTONE
J. S. MCDONNELL
NEIL MCELROY
GEORGE MEANY
SAMUEL W. MEEK
LIVINGSTON T. MERCHANT
BEN T. MOORE
HUGH MOORE
WALDEN MOORE
MALCOLM MUIR
ROBERT D. MURPHY
GARRISON NORTON
PATRICK L. O'MALLEY
FREDERICK E. NOLTING, JR.
EDMUND ORGILL
LITHGOW OSBORNE
FRANK PACE, JR.
FREDERICK B. PAYNE
HERMAN PHLEGER
H. H. PORTER
BEN REGAN
OGDEN R. REID
MATTHEW B. RIDGWAY
ELMO ROPER
EUGENE V. ROSTOW
HELEN C. RUSSELL
HARRY SCHERMAN
CORTLANDT V. R. SCHUYLER
H. CHRISTIAN SONNE
CHARLES M. SPOFFORD
RALPH I. STRAUS
ROBERT STRAUSS-HUPE
ELLSWORTH TOMPKINS
THOMAS J. WATSON, JR.
PATRICIA M. WILLIAMS

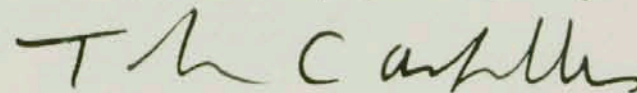
Dear Prime Minister:

It was a pleasure to see you again and I appreciate your taking the time for our talk yesterday.

In view of the interest you expressed in NATO problems and the future of the Atlantic Community I am having a subscription to our magazine, The Atlantic Community Quarterly, sent to you. It contains the best current material we can find on Atlantic problems from anywhere in the Atlantic area.

With best wishes and regards and hopes of seeing you again before long.

Respectfully yours,

Theodore C. Achilles

His Excellency
Bjarni Benediktsson
Prime Minister
Reykjavik, Iceland

Þrik 30/9 65

Konni Bjarni

þar sem ég er að fara til
Rómur í fyrramálið, á fund
Alþjóðahafraunsráðsins, og
þú ert vestur á Þáfi, sendi
ég þér þessar línur. Ég heem
eðli eftir þyr en 20. okt. og hefi
þú tilkynnt þarföll á Alþingi og
jafnframt látið Ragnar Jónsson
vita, svo hann noti.

Ég var í menntamálaefni í
þyrva og þótti gott á meðan veit var
að afgreita raunsmáfr. en
hinsvegar var mér eðli eins gest-
fellt að fasti rit barnavandam-
fr., en það heem eftir í veltu.

Þef einhver óskati eftir að
þú sést í þeim nefnd
voni og þegjum að losna. Með
skilst t.d. að Axel Jónsson sé
eðli í vörum nefnd. Annars
læt ég það á góða völd að
ákvæða um þetta. Í hinum
nefndunum vildi ég gjarnan
vera, þ.e. Háshagsnefnd og
upfærðis.

Þona og að ef góður árangur
þafi átt af þess þinni
þil þráttar.

Með bestu hvatju

þinn sinn.

Þau Ólafur

Friðjón Þórðarson

sýslumaður

Tala vit Fr. Þ.

Búðardal, 15. júní 1965.

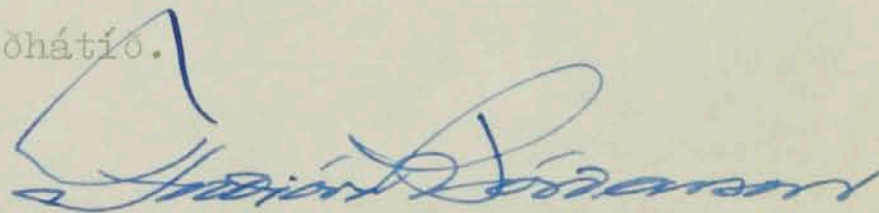
Heiðraði vinur.

Nú líður að því, að sýslumaður verði skipaður í Dalasýslu. Ekki veit ég með vissu, hverjir hafa sótt. Þó mun þar vera þeirra á meðal Benedikt Blöndal, frændi þinn, og er skjótt frá því að segja, að ég vildi, að hann væri eini umsækjandinn. Hann var hér hjá mér um tíma vorið 1959 og kynnti sig vel, bæði á mínu heimili og utan þess. Lít ég svo á, að hann sé bæði drengur góður og mikið manns-efni. Hann er og pólitískur vel, en fer vel með það og á gott með að spjalla við fólk og kynnst því. Þetta reyndi ég vorið 1959, en það var minnisstætt kosningavor. Þá fann ég og, að Benedikt var glöggur og góður starfsmaður hér á skrifstofunni. Það hafa margir hér í sýslu minnst á þetta við mig nú undanfarið eftir að þeir fréttu, að Benedikt hefði sótt um Snæfellsnes. Veit ég, að honum yrði hér vel tekið, en allt verður hér vitlaust, ef ekki kemur dugandi og öruggur sjálfstæðismaður. - Mér er kunnugt um, að Benedikt og kona hans vilja bæði koma hingað. Ég verð því að treysta á, að allt verði gert, sem mögulegt er til þess, að svo geti orðið.

Með bestu árnaðaróskum og kærri kveðju.

Gleðilega Þjóðhátíð.

Herra Bjarni Benediktsson,
forsætisráðherra,
Reykjavík.

Æri Bjarni Benediktsson.

Sudureyri 29. Ágúst '65

Eg sem þessar línur skrifa, er starfandi verkamatur
á Sudureyri. Eg hefði haft löngum, til að skrifa
þér í mörg ár, en ekki ortist að þú fyrr en nú, ástæðan
er sú að þrátt fyrir að ég er ekki með þér sjörmála-
skotanus sem um er að ræða, virdist mér að
númerandi ríkissjórn reyni að beta ástandið árs
og mögulegt er hvernju sinni. Að vísu er margt
ábotavant í okkar fjöðfélagi en það er mikið í valdi
fólksins sjölf að beta það ástand með breyttu
áhræningálfiti gegn jónsum votta seldum
áfangisnegzler, og öðru áliti. Eg óska þér persónulega
alls hins besta, og vona og trú þú að þú og
aðrir menn, vilji og stefni að þú hirklaust og ákæddist
að gera okkar ástkrara land að þú sem vilt öll þráum.

þakka

27/9'65

þínum einlegur um alla
áfi, Sverri Bergþósson
Eyrarq. 11.

Sudureyri við - Sugandagfó

Í kv. efur
hv. gjálfs aldrei svarad!

Blönduósi, 2. jan. 1945

Herra forsetisráðherra

Bjarni Benediktsson,

Reykjavík.

Flokksformaður!

Eg óska þér og fjölskyldu þinni gæfu og geagis á hina nýbyrjaða
áttíu ári.

Eg hefði gert appkast að bréfi til þínar um sl. áramót og fjállabi
það aðallega um kosningarnar hér. Eg vildi gjarnan, að þú sem flokks-
formaður feagir sem gleggsta yfirsýa yfir málin og frá sem flestum
hliðum. Þetta bréf varð sent aldrei skrifð og því aldrei sent.

Eg hjó eftir því í áramótarmöðu þinni í útvarpinu, að þú tældir
auðsýna byggðar á öllu Íslandi. Eg þakka þér fyrir þessu orð, því
eg veit að hugur fylgir máli, þar sem þau koma frá þér. Einnig man
eg söguu um bankastjórnann og fólksfjöldann. Eg hef reynt svipað
sjálfur. Erlendir menn skilja okkur ekki og okkar aðstæður. En því
minnst eg á þetta hér, að vart verður við þenne samanh. hugsunarhátt
í Reykjavík gagnvart landsbyggðinni. Sumir virðast líta svo á, að við,
sem erum svo fávísir að búa úti á landi, megum draga þorsk og elta
rollur, en þar eigi ekki að fjölga. Skynsamlegast sé, að fjölguuin
verði í Reykjavík eða Stór-Reykjavík, eins og sumir kalla það. Í
stefnuyfirlýsingu ungra Sjálfstæðismanna heitir það " -- að beina
eigifjármagni til landbúnaðarinnar á þeim landsvæðum, sem best eru
fallin til búskapar -- " (Þetta er ekki orðrétt tilvitnað, eg hefði ekki
blæði fyrir framan mig) Og þá má búast við skrifstofuspeki eins
og hún hefir birst sunstaðar í raforkufrankvæmdunum..

Sl. vetur var eg að ræða við einn ráðuneytisstjórnann um lán til
iðnaðarfrankvænda á Blönduósi. Hann spurði um fólksfjöldann og hvort
færi fjölgandi hér, sem eg sagði vera. Hann sagði þá "Og er þetta
eskileg þróun?"

Eg vil ekki ætla þessum manni illt og held, að hann hafi meint "er
atvinnan fyrir allt þetta fólk?", en eg var að biðja um aðstoð (þ.e.
lán) til þess að stækka hér plastverksmiðju. Mér sárnaði líka í haust,
þegar með miklu yfirlæti var hafin bygginga iðnaðarhýsis í Reykjavík,
og sagt, áx að til þessa húss, hefðu verið lagðar 10 millj. af brezka
láminu. Eg reyndi á sínum tíma að fá litla upphæð af þessu láni til
þessarar plastverksmiðju hér á Blönduósi. En hér er engin útgerð,
svo við verðum að byggja á iðnaði. Eg fékk þau svör, þ.e.a.s. frá
þeim, sem þó virtu mig svars, en það voru ekki allir embættismenn
þjóðarinnar, að þetta fé færi allt í fiskiðnaðinn. Það var sjónarmið
útaf fyrir sig og lét eg það gott heita. En sem sagt á Reykjavík voru
geyndar 10 millj., seannilega til þess að örva byggingariðnaðinn eða
að koma upp nýjum iðnaði, til þess að bjóða betur í vinnuaflið utan
af landsbyggðinni.

Þú fyrirgefur, þótt eg sé bitur. En hér á Blönduósi hafa Sjálf-

stæðismenn ráðið eins lengi " og elstu menn munu". Hér er gott að rúmsloft. f. d. hafa verkamenn ekki gert hér verkfall síðan 1930-1940. Á vísu fóru síðustu alþingiskosningar illa. En allir atburðir hefavissar orsakir eða ákveðin rök.

Jón okkar Pálmason féll fyrst og fremst á því, að hann var orðinn of gamall. Hættur að fylgjast með hér heima, nema í gegnum slúbursögur heimsækenda, sem oft töldu sig þurfa að launa góðar xx veitingar með mærgjuðum sögum þn úr heimabyggð.

Kosningarnar síðast fóru illa, ekki af innbyrðis sundrung, heldur fyrst og fremst af því, að við tefldum fram í baráttusetin óheppilegum mönnum. Nú telur þú mig kominn út á hálann ís og er það rétt, að nokkru. Eg ætla þess vegna að tala í líkingum. Fallegt og elskulegt barn, sem er af góðu og mættarmiklu foreldri komið og hefir gengið vel í barnaskóla í og með vegna ætternis og ágætrar framkomu, getur ekki gert að því, að annað mat er lagt á kunnáttuna, þegar komið er í gagnfræðis- eða menntaskóla. Þriðji maður listans veldur ekki hlutverkinu. En það er ekki hans sök. Hann er sami ágæti maðurinn, sama prúðmennin, sami góði félaginn og hjálpsami maðurinn og áður, en það er ekki aðg. Þjórti maður listans fór í það seti í söeins einum tilgangi og kem eg að því síðar. Hann er hinsvegar ekki vel liðinn í heimaáferði (V-Hún) og ekki þekktur utan þess. Á Hótel Borg er hann skemmtilegur "heimsmaður", heima á Ósum er himinnin asklok.

Auðvitað eru þetta sleggjudómar, en í þeim felst sannleiksneisti og þyrfti flokksstjórnin að senda hingað xxxx hlutlausan mann til þess að kanna hljóðið í flokksmönnum. Eg ætla ekki að halda áer fram. Eg er undeildur maður, sem beður fer. Eg fór fram í V-Hún vegna flokksins, dró mig til baka, þegar flokksmenn heima óskuðu frekar eftir "heimamanni". Eg gaf kost á mér til prófkjörs vegna þess, að eg hafði enga trú á þeim mönnum, sem helzt komu til greina. Svo ræði eg ekki minn hlut frekar, enda ekki hlutlaus.

Þetta er nánast formáli. Það eru einkum tvö mál, sem eg vil skrifa þér um. Auðvitað setti eg að fara með það til framkvæmdastjóra flokksins, en eg geri það ekki. Eg held, að það seti setti að skipa ungur maður, sem hefir tiltrú eg ekki þegar of mikið að gera eða maður, sem hefir ekki þingmann í maganum og getur einbeitt sér að flokksstarfinu. Það myndi létta á rásherrum flokksins, enda myndi slíkur maður hafa geysi áhrif, ef hann væri starfina vaxian. xx

Fyrri málið er um skólanál í Vestur - Húnavatnssýslu. Eftir allmargra ára barning, fékkst loksins samstæða nokkurra hreppa um sameiginlegan heimavistarskóla fyrir börn, er skyldi reistur að Ytri-Reykjum, ef þar fengist heitt vata. Tveir hreppar voru ekki ákveðnir, töldu málið ekki nægilega rétt, en það voru Fremri-Torfustaðahreppur og Þverárhreppur. Í Fremri-Torfustaðahreppi eru það tveir menn, sem eru andstæðir samskóla, oddvitinn, Aðalbjörn, bróðir Jóns í Höfnun, og tengdafaðir hans og allráðandi í hreppnum, Benedikt Líndal á Efra-Núpi. Mágur Skúla og mikill "íhaldsmaður". Eg held að mér sé óhætt að segja, að þeir mágur, oddvitinn og tengdafaðir hans, hafi ekki fylgi hreppsþúa í þessu máli, enda hafa þeir ekki lagt það fyrir hreppsfund, sem venja er að gera, þegar um neiri háttar mál er að ræða.

Þá er það Þverárhreppurinn. Þú hefir vafalítið heyrt um þetta mál, en eg fullyrði, að andstæðan þar er fyrst og fremst frá Óskari á Ósum, sem vafalítið er í minnihluta í hreppnum, hvað svo sem öllum undirskriftum líður. Eg veit ekki, ef hvaða hvötum hann tók þessa stefnu og þó, vafalítið geti sálfræðingur skýrt það. Það er Óskars má segja að hafi rétt þarna í hreppnum með harðri hendi og hann vilja gera slíkt hið sama, en hann brestur vit og getu á við föður zixx ~~Sim~~ Sim.

Þetta skólamál er mikið tilfinningamál fyrir Óskar á Ósum. Ekki samskólinn á Ytri-Reykjum, heldur að fá sérskóla fyrir Þverárhrepp. Eg held, að þetta hafi rétt úrslitum um það, að hann fór í framboð síðast. Hann er heimaker og vill helst vinna að búi sínu, en þarna sá hann möguleika á að styrkja aðstöðu sína, til þess að komna þessu hugðarefi sínu fram. Eg er sannfærður um, að heimavistaraskólar fyrir sveitabörnin eru framtíðin og fleiri og fleiri komast á þá skoðun.

Eg beitti mér fyrir því að sýslusjóður keypti hitaréttindi að Ytri-Reykjum í Miðfirði 1963 og þar var borað eftir heitu vatni í janúar 1964 með ágætumrangri. Eg vann að því við rétta aðila, að fá fjárveitingu til þessa skóla. Fyrst til þess að tryggja heita vatnið, en um leið yrði því slegið föstu, að barnaskólinn fyrir V-Húna verði að Laugarbakka, en í raun og veru ekkert sagt um skólann í Þverárhreppnum.

Óskar á Ósum var um þetta leyti fyrir sunnan. Þegar hann kom heim, sagði hann þeim, sem heyrta vildu, að engin fjárveiting yrði til skóla í V.Húna í ár. Við vissum hér heima, að Einar Ingimundarson hefði lofað að styðja Óskar í því að fá byggðan skóla fyrir Þverárhrepp, en það var óviðkomandi því, að hinir hrepparnir þurftu einnig að fá sinn samskóla. Stæfesting á fullyrðingu Óskars, sem raunar enginn tók alvarlega, kom sem reiðarslag yfir þá, sem unnið höfðu að þessari samskólabyggingu. Það er ekki létt verk að vinna bug á hrepparíg og öðrum smásmugulegum sjónarmiðum. Mér finnst að Alþingi verði að grípa hvert tækifæri sem gefst til þess að sameina hreppa um skólamál, en gera okkur ekki erfiðar fyrir, sem viljum stuðla að skygglegri uppbyggingu landsbyggðarinnar.

En því skrifa eg, að hér er því ekki trúð, að Einar Ingimundarson hafi þau áhrif í flokknum, að þessi fjárveiting hefði verið stöðvuð einaungis fyrir hans orð, e.m.k. hefir hann ekki notað þau áhrif hugðarefnum okkar hér fyrir norðan til frambrotar, sem eg annars held að hann hafi fullan vilja að gera. Og okkur er beinlínis sagt, að "viss flokksstjórn" virðist vera aðstæð heimavistaraskóla á Laugarbakka að sinni af manni, sem setti að vite hvað hann er að segja.

Eg held, að þetta sé óheppileg þróun. Sjálfst. fl. á um það bil helming fylgis í sveitshreppum V.-Húna, en hér um bil ekkert á Hvamstanga. Þetta er ólíkt því, sem er annars staðar, en við getum þakkað þetta nokkrum gömlum Sjálfstæðismönnum, sem alltaf voru þversum alveg eins og Óskar á Ósum í þessu skólamáli og raunar fleirum. Það er fyrst og fremst verk Sjálfstæðismanna, að þessi samskólahugmynd er að verða að veruleika. Það er þess vegna hnefahögg framan í okkur, ef það er rétt, að flokksstjórn Sjálfstæðisflokksins hefir beinlínis gripið þarna inn í, að áleggja Óskars á Ósum. A.m.k. hefði ekki sakað að leita til flokksráðsins hér heima eða stjórnar þess, áður enn afstaða var tekin.

Þetta mál er hitamál, eins og öll tilfinningamál. Þess vegna er nauðsynlegt, að flokksstjórnin geri þeim mönnum, sem bezta aðstöðu hafa til þess að komna fram skoðunum flokksins og flestir flokksmenn líta á sem forustumenn flokksins í sýslunni, þeim Benedikt á Staðarbakka og Sig. Tryggvasyni, Hvamstanga, fulla grein fyrir afstöðu sinni í þessu máli og afskiptum, hafi þau þá nokkur verið. Eg tek það skýrt fram, að eg hefi enga hagsmuna þarna að geta, hvorki persónulegra né pólitískra, en eg hefi unnið fyrir Sjálfst. fl. nu um aldarfjórðungsskeið, þess vil eg láta leiðrétta, hafi miskilningur átt sér stað.

Á sýslufundum hefir Óskar skammað mig og reynt að gera mér öruggt fyrir. Eg hefi aldrei svarað honum, vegna flokksins. Óskar er metur maður að mörgu leyti, en eiginhagsmuna maður og bráðlyndur, og segir þá fleira en góðu hófi gegnir.

Eg læt svo útrætt um þetta mál.

Hitt málið, sem eg vildi minnast á, er vandamál félagsheimilanna, sem eru í byggingu. Bréfið er að vísu þegar orðið of langt, þess vegna skal eg verða stuttur. En þetta vil eg taka fram.

Okkur hér á Blönduósi var lofað því, þegar við ákváðum að byggja eitt stórt félagsheimili á Blönduósi, í stað þess að byggja við þau samkomuhús, sem voru til í þremur sveitahreppum sýslunnar, að við skyldum njóta þess í framlögum, og okkur var lofað kr. 200 þús. þá næstu þrjú ár, þ.e. 1961-1962-1963. Auk þess greiðslur vegna teikninga. Efndirnar hafa orðið þær, að þessi þrjú ár voru okkur greiddar kr. 163 þús og ípróttafulltrúi andstæður okkur á allan hátt. Nú í des. fengum við sendar kr. 130 og vilyrði fyrir meiru í jan-feb.. Ríkissjóður eða félagsheimilasjóður skuldar okkur um 4 millj. svo framlagið hrekkur alls ekki fyrir vöxtum af framlagsskuld hins opinbera.

Núverandi fjármálaráðherra lofaði því á "deildarfund" á síðasta landsfundi, að máli félagsheimilasjóðs skylda verða tekin til athugunar og úr bætt. Eg lít svo á, að yfirlýsing á svona flokksfundi sé einhvers virði og að m.k. treysti eg því, að eitthvað yrði gert. Að vísu vildi hann túlka það þannig, að hér væri ekki um skuld ríkissjóðs að ræða, en það er orðaleikur, sem eg lét öðrum eftir að viðhafa. Eg ætla ekki að orðlengja þetta frekar. Eg stend í þessu og veit hvar skórin kreppir, þess vegna vil eg setja fram eftirfarandi tillögur:

1. Ekki verði leyfðar nýjar byggingar félagsheimila, fyrr en félagsheimilasjóður getur greitt framlög sín á 4-5 árum.
2. Yfirstjórn félagsheimilanna verði tekin af núverandi ípróttafulltrúa þar sem hann hefir ekki reynst starfinu vaxinn og fenginn einhverjum öðrum aðila t.d. fulltrúa í menntam.ráð. Þetta er vel hægt nú í sambandi við frumvarpið um stuðning við leikfélög án þess að ræxx særa Þorstein Einarsson.
3. Notaður verði tekjuafgangur ríkissjóðs að einhverju leyti til þess að greiða niður skuldir sjóðsins. Að svo miklu leyti, sem það er ekki hægt, þá taki ríkissjóður lán svipað og í haust og greiði þeim félagsheimilum, sem þegar hefir verið lokið við, með þessum bréfum.

Ef til vill þykja þetta harðar kröfur, en til hvers er að segja okkur frá batnandi hag ríkisins, ef við verðum sjálf stöðugt að bera erfiðari hlut? Hér hefir ekki verið eins mikill erfitt um penngna lengi eins og nú er. Ástæðan er sama og engar opinbera framkvæmdir í héraðinu og aukin tilkostnaður þannig, að fyrirtæki þurfa á kú milu meira lánsfé að halda, en bankastjórar virðast standa í þeirri meiningu að krónan sé ennþá króna. Eg veit líka, að orðið félagsheimili er algjört bannorð margra manna, sem líta aðeins á þau, sem syndabæli spillingarinnar. En einmitt þessi vanskil hins opinbera bjóða spillinguinni heim, vegna þess, að félagsheimilin verða einhvernvegin að afla þess fjár, sem hið opinbera hefir svikist um að greiða, og það er gert með samkomum og þá oft aðeins hugsað um að þá fá sem flesta inn, en ekki hugsað um hvernig samkoman fer fram. Og löggæzlan stendur máttlaus gagnvart þessu. Bæði er það, að reglur eru ekki alveg ótvíræðar og svo einnig hitt, sem ef til vill vegur meira, og það er bág fjárhagsafkoma. Byggingarskuldirnar liggja eins og mara á félagsheimilunum. Það skiptir ekki svo litlu máli þegar 2/5 af byggingarkostnaðinum, kemur ekki fyrr en eftir dúk og disk.

Eg ætla ekki að skrifa meira um þetta. Mér hitnar svo í hansi, að verið getur að eg "skrif af mér". En mér sárnar sú framsóknarrökvisi að þetta sé ekki skuld hins opinbera. Eg hefi unnið Sjálfst.fl. í um aldarfjórðungs skeið, hefi litið á hann sem hugsjón og fórnað honum starfskröftum mínum eftir getu. Flokksstjórnin samanstendur aðeins af

mönnum og öllum mönnum getur skjáttlast. En þau mistök hafa fram að þessu ekki verið á þann veg, að eg hafi misst trúna á hugsjónina og forustu flokksins. Ein þeirra hugsjóna minna, sem eg hefi treyst flokksnum bezt til þess að framkvæma er jafnvægi í byggð landsins. Eg á, þá við raunhæfar aðgerðir ekki útgerðarloftkastala og annað slíkt. Fyrir utan atvinnuna, er raunhæfast leiðin jafnrétti til menntunar og skemmtana. Ríkið eða stofnanir þess hafa byggt leikhús og stórt bíó í Reykjavík, er til og mikils mælst, að það standi við skuldbindingar sínar og greiði sinn hlut eftirtölulaust til okkar, sem búum úti á landi?

Þetta bréf er þegar orðið of langt, en eg get þó ekki stillt mig um að minnast á flokksráðið. Eg var á sínum tíma þeirrar skoðunar, að það væri of fjölmennt. Fundurinn í haust sannfærði mig um, að sem pólitísk stofnun væri flokksráðið andvana fætt. Eg hafði hugsað mér að taka þar til máls. Því eg lít svo á, að fundur eins og sá eigi að gefa forustu flokksins inn-sýn inn í hugsun fjöldans. Ef til vill hefir fundurinn gert það, þótt eg finndi það ekki. En það sem eg ætlaði að segja var ekki nein speki og eftir að hafa hlustað á allar ræðunur, hugsaði eg sem svo, "líklega á mín speki ekki erindi þarna inn". En eg ætlaði að benda á það, sem að vísu þú veizt og margir gera sér grein fyrir, að ríkisstjórnin er ekki nægilega vinsæl til þess, að við séum vissir um sigur næst. Hún er ekki óvinsæl vegna þess að henni hafi mistekist. Það viðurkenna flestir, meira að segja framsóknarmenn svona manna á milli, að stjórnin hafi margt gert til bóta, en fólki finnst bara allt þetta sjálfsagðir hlutir. Það líta allir á það sem sjálfsagðan hlut, að nú sé til nægur gjaldeyrir, að hægt sé að ganga inn í búð og kaupa bíl o.s.frv. Folk hefir gleymt því, sem áunnist hefir, en man eftir smámununum, þess vegna er hægt að ssa menn upp út af skatti o.s.frv. Aðalmálið, þegar stjórnin tók við, var að reisa við álitid út á við fyrir svo utan landhelgismálið. Þetta hefir tekist og þá kemur tómarúmið.

Mér datt í hug að benda á þrjá málaflokka, sem sérstök baráttumál. Það eru: húsnæðismálin fyrir þéttbýlið, "jafnvægi í byggð landsins" og fyrir alla þf jafnt; stórátak í menntamálum, og þá ekki aðeins bygging nýrra skóla heldur endurskoðun fræðslukerfisins og þá meira hugsað um að nýta tímann og nýja tækni, en vinnu fyrir kennara. Auðvitað ætlaði eg að rökstyðja þetta frekar, en í stuttu máli er greinargerðin þessi: Það er ekki nægilegt að veita meira fjármagn til íbúðarbygginga, í vissum skilningi eykur það aðeins spennuna og gerir byggingarnar dýrari, það verður að leita nýrra leiða til þess að lækka byggingarkostnaðinn, sem eg get ekki talið upp hér. Jafnvægi í byggð landsins verður ekki tryggt með nefndarskipunum í Reykjavík, sem skila álitu, sem svo er athugað og ef til vill gerðar ráðstafanir tveimur-þremur árum eftir að athugunuin fór fram og þá allar aðstæður breyttar, og ef til vil nokkur fyrirtæki gefist upp, sem hægt hefði verið að hjálpa, ef það hefði verið gert í tíma. Það á ekki að vera að gefa þessum stöðum úti á landi neitt, aðeins veita þeim tæknilega aðstoð og leiðbeiningar og lán, sem munar um, en ekki framlög, sem verða þess valdandi að þau geta hvorki lifað né dáið, þ.e. fólkið hangir þar við þessa hungurlús, sem þeim er vætt í von um betri tíma einhverntímann.

Ef til vill er þetta vitleysa úr mér, en mér finnst að endurbygginga símakerfisins, rafvæðing sveitanna, uppbygging þjóðvegakerfisins o.fl. sé talið svo sjálfsagt, að ekki sé hægt að vitna til þess við atkvæðaveiðar. Við verðum að fá eitthvað ferskt, eitthvað sem vekur athygli og nú er einmitt tíminn til þess að undirbúa þessar aðgerðir, sem eg minnst á eða aðrar, svo þær gætu farið að gefa raunhæfan árangur um næstu kosningar.

Eg bið þig svo að afsaka hvað þetta er orðið langt. Eg endurtek óskir mínar um farsælt ár fyrir þig og fjölskyldu þína. Eg bið ekki um svar umfram það sem eg hefi þegar gert. Eg veit að þú hefir í mörg horn að líta og mér er nægilegt að þú lesir þetta að hugsir það örilitið, aður en bréfið lendir í bréfaörfunni.

Með virðingu og beztu kveðju.

Jan Bragason